

1 SKYRIUS

Pirmi trys vyrukai atgriuvo į miestelį iškart po dešimtos ryto, nerišliai veblendami apie tamsius šešėlius, šiurpius riksmus ir dingusį draugužį Skotą, taip pat apie kitą bičiulį, Timą, kuris dar prieš auštant išsiruošė iš stovyklos ieškoti pagalbos.

— Meška, meška, meška, — sudejavo pirmasis.

— Puma! — atrėmė antrasis.

Trečiasis apsvėmė.

Gal, o gal ir ne, pagalvojo Mardžė Santi, apeidama vėmalų balą. Mardžė pasodino jaunuolius užkandinės kampe, išsitraukė telefoną ir iškviėtė Nemetą. Iš mandagumo moteris taip pat paskambino šerifui Džimui Keliui, mėgstamam ir gerbiamam vietinių, bet pareigūnas turi rūpintis visa apygarda, o ir važiuoti čia kažin ar verta. Nemetas buvo tas žmogus, kuris galėjo suteikti neatidėliotiną pagalbą.

Nemetas, buvęs Šošonių nacionalinio parko prižiūrėtojas, dabar — vietinis gidas, išmanė savo darbą. Visų pirma jis pavaišino vyrukus kava. Sprendžiant iš baimės tvaiko ir iš porų besisunkiančio alkoholio, nieko daugiau jiems ir nereikėjo. Po dviejų puodelių jis išgirdo beveik visą istoriją.

Penketas vyrukų patraukė į miškus švęsti bernvakario. Visi buvo koledžo draugai, visi gana patyrę žygeiviai, nors trijulė sutiko, kad būsimas jaunikis Timis turi daugiausia patirties. Jis nuo šešerių traukdavo į miškus su savo tėvu. Būtent jis ir įkalbėjo visus vykti į kalnus. Kiti keturi būtų mielai praleidę savaitgalį žaisdami golfą arba linksmindamiesi kokiame nors

kazino kurorte. Tačiau Timas geriausiai jautėsi miškuose, taigi jie patraukė į kalnus. Apsirūpino įranga — kuprinės, palapinės, miegmaišiai, dvi dujinės viryklės, konservuotos pupelės, parūkytos dešrelės ir, žinoma, daug alaus bei viskio, kiek tik penki tvirti jauni vyrai galėjo panešti. O panešti jie galėjo daug. Tačiau nebuvo visiškai idiotai. Vėlgi Timas, kaip labiausiai patyręs, prižiūrėjo, ką jie kraunasi į kuprines.

Vakar vyrukai nužygiavo daugiau nei vienuolika kilometrų ieškodami tobulos vietos ir rado tokią viename iš gilių kanjonų, netoli plačios upės. Išsikrovė kuprines, pasistatė palapines ir atsikimšo pirmąsias alaus skardines iš pirmosios pakuotės, kitas keturias palikdami mirkti lediniame vandenyje.

Šiuo metų laiku greitai temo. Bet viskas buvo gerai. Jie susikūrė laužą, pasikepė dešrainių, o keptas pupelės valgė tiesiai iš skardinės. Paskui visi bezdėjo ir juokėsi.

Dar alaus, po gurkšnelį viskio. Kiek alkoholio galėjo išgerti penki jauni sveiki vyrai? Daug. Tačiau jiems niekur nereikėjo skubėti, nereikėjo vairuoti, nereikėjo atsakinėti į įkyrius telefono skambučius, nes ryšis buvo prastas.

Buvo tik jie ir žvaigždėtas dangus. Ištuštinę pirmąją „Marker's Mark“ butelį, pradėjo antrą. Timas sėdėjo prie laužo ir keverzojo kažką ant lapo popieriaus. Gal rašė savo vedybinius įžadus, laišką mylimajai? Draugai erzino jį, tačiau jis vis tiek nepasakė.

Stojo gili naktis. Kiek buvo valandų, niekas nežinojo ir nesirūpino. Pagaliau visi susiruošė ilsėtis, po du į palapinę, tik Timas, būsimasis jaunikis, ketino miegoti vienas. Mėgaukis, kol gali, erzino jie.

Ir tada...

Pasigirdo šaižus, veriantis riksmas. Medžiuose aplinkui kažkas sutraškėjo.

— Grizlis, — tarė Neilas, dabar sėdintis užkandinėje.

— Puma, — spyrėsi Džošas.

Migelis, sutrumpintai Migis, iššliaužė iš už stalo ir vėl apsisėmė.

Gal, o gal ir ne, pagalvojo Nemetas. Mardžė atsinešė grindų skudurą.

Vyrai išgriuvo iš savo palapinių švytruodami prožektoriais, išsigandę, bandė nustatyti, iš kur sklinda triukšmas. Pakurstykite laužą, įsakė Timas. Sukelkite triukšmą. Patikrinkite maistą, sukabintą medžiuose atokiau nuo stovyklavietės.

Jie užtruko keletą minučių, gal net kokias penkias ar dešimt, kol suvokė, jog iš jų penketo likę keturi. Kur, po galais, Skotas?

Migis turėjo miegoti su juo vienoje palapinėje, bet nieko nežinojo.

— Nė... velnio nenučiuokiu, — žiauksėdamas paaiškino Migelis Nemetui.

Timas, būsimasis jaunikis, susirūpino. Skotas galėjo nuklysti į mišką nusičiurkšti. Skotas galėjo tiesiog nuklysti, nes buvo girtas, nesiorientavo. Tačiau naktį kalnuose šalta, pavojinga, daugybė vietinių plėšrūnų, todėl jie turį jį surasti.

Suskirstęs juos poromis, Timas liepė pirmajam dvejetui pradėti ieškoti į šiaurę nuo stovyklavietės, o kiti du ieškosią į pietus. Tie, kurie suras Skotą pirmieji, tegu sušvilpia pagalbos švilpuką.

Tačiau jie taip ir nerado jo. Braidė paupiu aukštyn žemyn, išlandžiojo krūmynus, nuklydo gilyn į mišką. Skoto nė kvapo. Tačiau rado išmindžiotų krūmų. Nulūžusių medžių šakų. Galbūt kraujo.

— Grizlis, — suaimanavo Neilas.

— Puma, — atkirto Džošas.

— Eina šikt, — sušnabždėjo Migis.

Taigi, Nemetas su tuo sutiko.

Ketvirtą ryto, žvarbią ir negailestingai tamsią rudens naktį, Timas priėmė sprendimą: jiems reikia pagalbos. Kadangi ryšio nėra, lieka vienintelė išeitis — eiti jos ieškoti. Kaip labiausiai patyręs ir blaiviausias grupės narys, jis pasiėmė kuprinę, prisi-tvirtino prie galvos prožektorių ir patraukė į civilizaciją.

Neilas, Džošas ir Migis dar tris valandas spietėsi prie lau-žo maukdami vandenį ir vis labiau jaudindamiesi. Sulig pirma šviesa jie prisipildė gertuves ir pajudėjo. Viską paliko stovykla-vietėje. Palapines, miegmaišius, maistą. Jauni vyrai, tvirti ir da-bar beveik išsiblaivę, stengėsi ištrūkti iš ten kuo greičiau.

Visgi eiti sekėsi sunkiai. Jie pusiau bėgo, pusiau klupinė-jo kalnuota vietove, ropštėsi per didžiulius akmenis, brido per upelius. Kol pasiekė tako pradžią ir išsinuomotus keturračius. Visus penkis. Argi neturėtų būti tik keturi?

Būtent tada jie sunerimo dėl Timo.

Keturračiais atlėkė į miestelį. Į miestelio užkandinę. O da-bar... padėkite. Nemetas. Šerifas. Kavalerija. Medžiokliai su di-deliais šautuvais. Bet kas, bet kaip. Padėkite!

Nemetas išlankstė topografinį žemėlapi ir liepė vyrams parodyti jų kelionės maršrutą. Draugai prisiminė taką, kuris, kaip ir dauguma kalnų takų, iš pradžių buvo pažymėtas, o to-liau nusidriekė į labiau raižytą, sunkiau įveikiamą vietovę. Tik-rai ne skystablaudziams. Tačiau vyrai sugebėjo parodyti vietą prie upės, kur buvo apsistoję. Nuo ten Nemetas braukė pirštu per įvairius geologinius objektus ir mąstė, mąstė, mąstė. Mardžė kalbėjosi telefonu, virė dar kavos.

Kadangi miestelis buvo kalnuose, jie turėjo penkiolikos sa-vanorių paieškos ir gelbėjimo komandą. Vis dėlto, atsižvelgiant į aplinkybes, reikėjo daugiau. Kaimynai susisiekt su kaimynais,

ėmė plūsti žmonės, ir Nemetas darė tai, ką mokėjo geriausiai: grupavo pajėgas.

Visų pirma, greitoji komanda. Jo geriausi ieškotojai turėjo pasiskirstyti pagrindiniame perimetre aplink vietą, kur paskutinį kartą buvo pastebėti du dingę žygeiviai. Įvertinęs vidutinį atstumą, kurį žmogus toje vietovėje gali nužingsniuoti per valandą, Nemetas nubrėžė didžiulį apskritimą, taip nustatydamas pirminės paieškos plotą. Greitosios komandos vyks pėsčiomis, važiuos keturračiais arba jos į įvairius taškus palei šį apskritimą. Nuosekliai tikrindamos taką bei aplinkines vietas, jos pamažu artės centro link. Jie dairysis vyrų, tačiau taip pat ieškos bet kokių žmogaus buvimo ženklų, galinčių suteikti papildomos informacijos apie tai, kur patyręs žygeivis Timas ir jo girtas draugužis Skotas galėjo nueiti.

Ramsyje, turinčiame keturis tūkstančius gyventojų ir besidriekiančiame palei Poupoužės tyrklaukį, gyveno daugybė patyrusių žygeivių. Kalnai — jų gyvenimo būdas ir pašaukimas. Nemetas buvo tarsi veteranas generolas, dirbantis su patyrusiais pėstininkais.

Būtent todėl šeimai buvo labai sunku susitaikyti su tuo, kas vyko vėliau. Per pirmas aštuonias paieškos valandas jiems pavyko rasti Skotą, aklai klaidžiojantį palei uolėtus upės krantus. Jis vis dar buvo su ilgais apatiniais, apibrozintu veidu ir purvinomis panagėmis. Apdujęs, nesiorientuojantis aplinkoje.

— Grizlis, — sušnabždėjo Neilas.

— Puma, — pakartojo Džošas.

— Šūdas... — sudejavo Migis.

Net ir išsiblaivęs Skotas negalėjo papasakoti, kur buvo ar ką darė. Jis prisiminė gėręs prie laužo su bičiuliais ir erzinęs Timą rašant savo vestuvinius įžadus. Tada Skotas nuėjo miegoti ir... stoji diena. Šalta. Labai šalta. Jis klaidžiojo tik su kojiniųėmis,

kol rado kelią atgal prie upės ir patraukė palei ją. Galų gale pasirodė žmonės, garsiai sušvilpė, ir štai jis čia, pala, beje, o kur Timas?

Timotis O'Dėjus. Trisdešimt trejų, pirmasis iš šeimos studijavo koledže, Oregono valstijos universitete baigė mechanikos inžineriją. Šeimos ir draugų buvo apibūdinamas kaip tikras auksarankis. Su savo dabartine sužadėtine Latiša Gibons susipažino prieš trejus metus per savo draugą Neilą. Latiša buvo iš Atlantos, dirbo rinkodaros srityje, o savaitgalius leisdavo labai aktyviai — žygiuodama, važinėdama dviračiu, slidinėdama. Buvo tokia pat pašėlusė kaip ir jos būsimo vyras.

Visi sakė, kad jie graži pora. Tarytum nuo modernaus sporto žurnalo viršelio. Pora ketino nusipirkti namą, įsigyti labradorą, pagimdyti statistinius 2,2 nuostabaus vaiko, įveikti ne vieną taką, kalną ar upę.

Jų laukė nuostabus, nepakartojamas gyvenimas.

Bet tada valandos virto dienomis, dienos savaitėmis.

Į miestelį atvyko Timo šeima. Jo tėvas, Martinas, atvažiavo iš Oregono į Vajomingą prisikrovęs bagažinę alpinizmo įrangos. Martis buvo liesas, įdegęs profesionalus dailidė ir patyręs žygeivis, pasirengęs perimti vadovavimą. Patrisa, Timo motina, priešingai, atrodė beveik permatoma. Vėžys, sužinojo vietiniai. Susirgo prieš penkiolika metų, ne kartą atkrito, vos išgyveno.

Mardžė visų akivaizdoje vaišino ją kava, o kai niekas nematydavo, suteikdavo nedidelę medicininę pagalbą kitais būdais.

Martinus tarėsi su Nemetu ir šerifu Keliu, kuris buvo perėmęs vadovavimą paieškai. Iš pradžių Martinas linksėjo, pritarė, dėkojo. Penktą paieškos dieną ėmė klausinėti ir niršti. Septintąjį pats patraukė į miškus, piktai niurnėdamas sau po nosimi, kai Nemetas ir šerifas Kelis pamėgino jį sulaikyti.

Greitosios komandos nebebuvo greitos. Paieškos tempas lėtėjo, darėsi labiau metodiškas; niekas nebesitikėjo greitos pergalės, tad dabar tyrinėjo kiekvieną lopinėlį, taką po tako, kvadratą po kvadrato. Sraigtasparniai žvalgė vietovę infraraudonaisiais spinduliais. Paskambino pora aiškiaregių, liepė ieškoti upėse arba tamsiuose urvuose.

Prisidėjo dar daugiau savanorių. Padėti atvyko Nacionalinė gvardija. Paieška truko dvidešimt tris ilgas, sunkias ir sekinančias dienas, kol temperatūra nukrito ir viršukalnės pasidengė sniegu...

Savanoriai grįžo į įprastus gyvenimus. Šunininkai išvyko namo. Sraigtasparniai buvo nukreipti į naujas misijas. Liko tik šeima ir draugai.

Martinas O'Dėjus laikėsi ilgiausiai. Jis turėjo daugiausia patirties, be to, būtent jis buvo išmokęs savo sūnų išgyvenimo laukinėje gamtoje gudrybių. Vis grįždavo atgal į kalnus, ekspedicija po ekspedicijos, o Patrisa kartu su būsima marčia rengė spaudos konferencijas. Dviguba sielvarto ir nevilties reklama. Koledžo draugai Neilas, Džošas, Migelis ir Skotas, nors ir turėjo darbus, šeimas, pareigas, darė viską, ką galėjo, kad padėtų.

Martinas O'Dėjus iš pradžių ieškojo sūnaus. Tada dairėsi sūnaus pėdsakų. O vėliau ėmė ieškoti Timo kūno.

— Grizlis, — sušnabždėjo Neilas.

— Puma, — užginčijo Džošas.

— Prakeikimas, — pasakė Migis.

Tačiau miškai taip ir neatsakė, kaip buvo iš tiesų. Keitėsi metų laikai,ėjo metai, ir Timotis O'Dėjus tapo dar vienu be pėdsako dingusiu žygeiviu.

Yra dalykų, kurių dauguma žmonių nežino: nacionaliniuose miškuose yra dingę mažiausiai tūkstantis šeši šimtai žmonių, jei ne daugiau. Žygeiviai, vienadieniai turistai, vaikai per šeimos atostogas kalnuose. Vieną akimirką jie sėdi šalia, kitą — jau dingę.

Tokiems atvejams nėra nacionalinės duomenų bazės. Niekas centralizuotai nemoko paieškos ir gelbėjimo įgūdžių, ir daugeliu atvejų netgi nėra aišku, kas turėtų būti atsakingas už tokias operacijas. Negana to, šiems reikalams beveik neskiriama pinigų. Didelės apimties paieškos operacija gali kainuoti iki trijų šimtų tūkstančių dolerių per dieną. Toks yra daugumos apygardų šerifų metinis biudžetas.

Kai pasitraukia savanoriai, paieškos grupės taip pat nutraukia darbą. Lieka tik šeima su menka viltimi. Dauguma ieško dingusiųjų patys tiek, kiek gali. Kiti, tokie kaip Martinas O'Dėjus, tęsia paieškas kiekvienais metais, padedami draugų, finansuojami internetinių kampanijų ir patariamų įvairiausių ekspertų.

Pasak straipsnio, kurį skaitau mažame vietiniame laikraštyje, Martinas ieško sūnaus jau penkerius metus. Šį rugpjūtį bandys paskutinį kartą. Jo žmona Patrisa miršta nuo to paties vėžio, kuris jau bandė ją pribaigti. Moteris nori pamatyti sūnų paskutinį kartą. Nori, kad jos kūnas būtų palaidotas šalia jo.

Sėdžiu užkandinėje, veikiausiai labai panašioje į tą, į kurią Timo O'Dėjaus bičiuliai atskubėjo kitą rytą. Pastarąsias dvylika valandų praleidau autobuse ir dabar bandau atsipūsti kažkur į vakarus nuo Šajeno ir į pietus nuo Džeksono Vajominge. Tiksliai nežinau, kur esu, ir mėgaujuosi laisvės pojūčiu — gyvenimu kelyje — vis iš naujo skaitydama tą straipsnį. Kažkas šioje istorijoje sugniaužė man širdį ir nepaleidžia.

Mano vardas Frenkė Elkin, aš ieškau dingusių žmonių. Kai

policija nuleidžia rankas, kai visuomenė pamiršta, kai žiniasklaidai neberūpi, darbo imuosi aš. Ne dėl pinigų, ne dėl pripažinimo ir dažniausiai niekieno nepadedama.

Aš neturiu specialaus išsilavinimo. Nesu buvusi detektyvė ar licencijuota privati tyrėja — nieko panašaus. Aš tiesiog žmogus. Eilinė vidutinio amžiaus moteris su menka manta ir ilgu apgailestavimų sąrašu. Kadaisė bandžiau normaliai gyventi. Turėjau namus, darbą, netgi vyrą, kuris mylėjo mane tiek, kad laikytų už rankos, kol aš ieškojau savo kelio į blaivybę.

Galų gale sienos ėmė slėgti; mane paskandino nesibaigianti monotonija. O vyras, kuris mane mylėjo...

Kartą viena moteris per AA susirinkimą papasakojo apie savo dingusią dukrą ir policijos nenorą ieškoti merginos, turinčios sunkią praeitį. Aš susidomėjau, ėmiau klausinėti, ir — kas galėtų patikėti — radau jos dukrą. Nelaimei, užuot paleidęs, subingalvis vaikinys suknežino jai galvą ir paliko narkomanų landynėje. Ir nors istorija nesibaigė laimingai — o galbūt kaip tik dėl to, — po šios sekė kita ir dar kita paieška.

Nuo to laiko praėjo dešimt metų. Aš keliauju iš vietos į vietą apsiginklavusi vien savo geraisiais ketinimais. Šiuo metu važiuoju autobusu į Aidahą ieškoti Judžino Santjago, aštuonmečio berniuko, dingusio beveik prieš pusantrų metų. Perskaičiau apie Judžino dingimą viename iš internetinių forumų apie senas bylas. Dažnai juos peržiūriu. Galbūt mane paveikė gilios ir tamsios berniuko akys, jo labai rimta šypsena. Ne visada žinau, kodėl pasirenku vieną ar kitą bylą. Jų tiek daug. Bet pastebiu antraštę, perskaitau straipsnį, ir tada tiesiog pajuntu.

Kaip ir dabar, mąstau padėdama į šoną vietinį laikraštį. Niekada nesu ieškojusi žmogaus laukinėje gamtoje. Dažniausiai dirbu mažuose miesteliuose arba tankiai apgyvendintuose miestuose. Esu labiau linkusi ieškoti vaikų nei suaugusiųjų,

mažumų atstovų nei baltaodžių. Tačiau mano tikslas yra padėti menkai remiamiems, o jiems, kaip pasakytų tų tūkstančio šešių šimtų dingusiųjų šeimos, beveik niekas nepadeda.

Labiausiai galvoju apie Timočio O'Dėjaus motiną, kuri tiesiog nori būti palaidota šalia sūnaus.

Judžinas Santjagas dingęs jau beveik pusantrų metų. Dar kelios savaitės nieko nepakeis. Ir nors tikimybė rasti Timotį O'Dėjų gyvą labai maža, iš patirties žinau, jog šeimai labai svarbu rasti bent kūną.

Prisitraukiu autobusų grafiką ir imu planuoti savo naująjį maršrutą.